

Դ Ի Տ Ա Կ

Բ Ի Ի Զ Ա Ն Դ Ե Ա Ն

Դ Ի Ն Դ Ի Ո Յ

Ը Ն Կ Ե Բ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ե Բ Ե Ը Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Ն Ե Ա Յ

1813.

21. 22. 23. 24. 25. Փ Ե Տ Բ Վ Ա Ր.

Ի Ն Կ Ի Լ Դ Ի Դ Ի Ա.

Լեզու. 1 Փետրվար:

(Մանկին - Բանիբը:)

Բ Լեզուսուսկին վերջի նորմոններին խնայուք, որ չէ թէ նոյն քաղաքը միայն, հուպա գրեթէ Տերուծէ ամենէն էօղն՝ Թրանսդէն լրտեսներով լաշուտենքով լըցվերէ:

4 րն:

(Մանկին - Բանիբը:)

Պարոն Արգաւէտը՝ իմացուց Հասարակաց Առեւտրին, թէ Եկած ամսուս 4 րն, հասարակէ՝ պարբեր իջաց առաջարկուածը պետք ընեն: Մեղի լինար փնտռել պատճառը, որ կըլարժէ նա անհետեւեան մար:

Դը՝ առ առաջարկութիւն ընելու. բայց անհասարակոյս դիտենք՝ թէ ի՞նչ բան կը հետեւի: Թէ որ այս հարաուծութիւնը յանձն առնողի: Նորօգէտնին դահաւորութիւնը, զինքը առ յետին վտանգի մէջ ձգեց. ինքը իրեն կը բռնուէր իւր իրար կը բռնէ: Այս ժամանակս է՝ որ ինքը կուգէ ստիպել ու գրգռուել ինկիլգէնացուն, որ ձեռք դնէ վրան՝ զինքը պաշտպանելու համար: Եւ տեսնել վիճակի մէջ զնէ, որ մէկ քանի տարիէն իր բաղձանքին հասնի, որ է տիրել բոլան, դառն էր բոլանի: Միայն հարաուսենէ՝ պաշտպանէ, որ այս միջոցիս կըրնայ խաղաղութիւնը Նորօգէտը: Իր թնամիտէրը սխալեցան՝ որ իրեն ուստաուս եղան՝ շուտով պրծելու ան ուստաւիտի վտանգներէն, որոնց մէջ ինկերը: Բայց թէ որ Եւրոպայի տերու թնկերը հիմայ զինքը հանգիստ թողուն, մինչև որ նորէն զօրանայ ու սխալ վերենք շարժարէ՛ն, անկից ետեւ զարիւնները լինուողը: Դադարէն. հապա իրենք զիրենք մեղադրեն՝ իրեն՝ պատճառ իրենց կործանմանը:

Ման:

(Մօռնինկ - Քառնիքը ։)

Կառավարութե օրադրութիւնները կը հասնաւ տատեն, թէ Ֆրանսընները նշան կուտան կոր՝ իրենց գլխաւոր զօրութիւն Սպանիայէն ետ քաշելու ։ Մենք կուղէինք հաւատաւ աս լուրերուն ։ Թէ որ իրաւ ըլլարնէ՛ Նաթօ լէոնը շատոնց աս բանս ըրերէր, որ կարօտութիւն ունի շատ մարդ ժողովելու՝ իր բա՛նակը նորոգելու համար ։ Բայց մենք այս պիտի բանի և ոչ մէկ պզտիշտանմը կը տեսնանք կոր ։ Կայսեր խուրհուրդը ամենեւին ասոր հակառակնէ ։ Իրեն միտքը՝ անկից ետ քաշիլ չէ ։ և ոչ իր զօրութիւնը կուզէ շատցնել՝ ու պատերազմիլ մեզի հետ, որ զօռը մշտնապիլ ետ քաշվինք ։ հապա՛ իր առջի դիտմանը աս է, որ շարունակէ պատերազմը՝ որո՞ւ զի մեր բազմամարդութիւնը քիչցնէ, որով հարկադրինք Սպանիայէն մեր ոտքը քաշել ։ Գիտնալով թէ քանի որ մենք ան տեղը զօրք ունինք, Սպանիոնները ծոյլ կը շարժին ։ և աս ալ մտածելով թէ որ մենք մեր զօրութիւնը ետ քաշենք ու Սպանիոնները իրենց գլխուն թողուցնք, (Ֆրանսընը) որչափ զօրք որ ունի հիմայ հոն տեղը մեզի դէմ, սէտք է որ այնչափմալ բեղէ՛ որ անոնք զապթ ընէ ։ (Մօռնիքնոն ։)

ԶԼԵ ԶԻԱՆ

Լէւինիք ։ 9 Յանվարի ։

Արասովիայի առեգայութե մէջ՝ խաղախ զօրքեր կը ժողովէն կոր, որպէս զի անոնց մով դէմ դնեն թշնամոյն յարձակմանը ։
Արասովիայի փոսթան՝ ասոր չի հասաւ ։
(Օրագր ։ Կայէր ։)

ԲՐՈՒՍՍԻԱ

Պէտլին ։ 12 Յանվարի ։

Տանցքային ու Քէնիդպէսկային վերջի դաշտանները չի հասան ։ (Օրագր ։ Փարիս ։)

30 ին ։

Սերբի խապարներուն կէօրէ՛ Ֆրանսընը գլխաւոր ձմերանոցը ինչպէս հիմայ Բաշա նիա է ։

Նէօշաթէլի Բրինչիքէն՝ որուն առողջութիւնը այլապէս էր աս պատերազմին աշխատութեջը պատճառաւ, հիմայ վրայ կը դնէ կոր ։

Հօլադէյն քաղաքը՝ Ֆրանսընը տերութե համար 14 հազար ձի կը դնէ իր, որոնց մէնծ մասը ժողոված է ։

31 ին ։

Մարտի 27 ին՝ մուռէշիալ Տուգան Դուէ վիդի, և այլ ուրիշ օֆֆիցիալներ ասկից Մատտէպուսկ դացին ։

Մեր գաղէթաներուն գրածին կէօրէ, Մոսկովները՝ Պառնպէսի քաղաքը թողուցներէն, ուր որ ամսուս 18 ին մտերին ։

Բաշանիայի նամակները կիմացնեն, թէ Նէօշաթէլի Բրինչիքէն՝ որ աս պատերազմին աշխատութեջը պատճառաւ հիւճնդցերէր, հիմայ կատարեալ ըսինացերէ ։

Շարունակ բաղմութիւն զօրքերու կանցնիւն կոր մեր քաղաքէն ։

Պէտլինի գաղէթանի կրտսէ, թէ վերջի խապարներուն կէօրէ, Մոսկովներուն գլխաւոր ձմերանոցը՝ Լիգ քաղաքներ ։

(Գաղէթ Պէտլինի ։)

ԼԵ ՀԱՍՏԱՆ

Արասովիա ։ 30 Յանվարի ։

Ֆլաւմուռէշիալ Բրինչիքէն Երվառդցէմ պէսկին գլխաւոր ձմերանոցը, Բուլղուրք քաղաքը հաստատվեցաւ գեկտեմբերի 29 ին ։ Խոսի Ռէնիէն Զէնէնալինը՝ Տօսլու քաղաքէն, Սքանիդավիին մօտ ։ Բրինչիքէն Երվառդցէմպէսկը 31 ին հոս հասաւ, ու մինչև աս օրս հոս էր ։ հիմայ իր գլխաւոր ձմերանոցը դարձաւ ։

Մոսքայի արքեպիսկոպոսը՝ Պապան, նոյեմբերի 23 ին մեռաւ Մոսքայի քովերէ ։

31 ին ։

Դիօնի, Մօտլինի, Սիէնգի, Բաակի, ու Տամօսքին Բերդերը, աղէկ վիճակի մէջ են, ու աղէկ ամրացուցած են ։

Ամեն օր կը տեսնանք որ նոր զօրքեր կուգան հոս ։

Կը հաստատեն թէ ամեն օր մեր շտեմարանը ։

բաններէն՝ մաղաղաներէն 40 հազար հոգիի համար ուտելիք կ'ընայիր ։

Աս վերջի օրերս 3 հազարէն աւելի ձի էկաւ աս տեղս ։ ու ասոնցմէ զատ՝ 6 հազար ալ գնված է ։ (Գաղէի՝ Քրիստ ։)

Պ Ա Վ Ի Ե Ռ Ա .

Նօտիմքի • 31 Յանւարի ։

Ամսուս 28 ին մէկ լիւրիկեցի սրագդաւ լիօնը հասաւ հոս ։ էրէկ նորէն ճամբայ ելաւ Մոսկովն դէմ էրթալու համար ։ Մէկաւոր ալ խելը առապաներ էկան , որոնք նոյն տեղը պիտոր էրթան ։

Մեր էրկրէն օտար զօրքեր շատ կանց նիկոր , մեծ Բանակը էրթալու համար ։ (Օրագր • Կայսեր ։)

ՄԵԾ ՏՈՒԳԱՅՈՒԹԻՒՆ

Վարսավայի •

Բօնտնիս • 30 Յանւարի ։

Մոսկովն զօրքը պէսպէս շարժմունքներ կըբցընէկոր • որոնք կըյայտեն իրենմըտ քին անհաստատութիւն ։

Սաղյգ տեղէ իմացանք , որ Ճէնէռալ Վիգձէնսդէյնը իր պաշտօնէն հրաժարերէ , պատճառաւ որ չէ ուզեր իրմէ վեր Ճէնէռալիմը տակը ըլլալ ։

Ամէն օր օգնական զօրքեր կըհասնին կոր աս քաղաքիս մէջ ։ Շատ կարիճ խումբերալ բաժնրվեցան Կիէզէնի ու Վօկազէնի ճամբաներուն վրայ ։

Հոս եկած թօփերը՝ միայն աս քաղաքս անցան , ալ առաջ չիդային ։ Աս օրերս փոխադրութիմը պիտոր ըլլայ Մոսկովի դէրիներու՝ եէսիւններու ։

Ճէնէռալ քօնթէ Տիւմասը՝ էրէկ հրամանաւ Բրինչիբէ փոխարքային , Օտէռի վրայով Փռանքֆօռթ գնաց , որպէս զի պահէի մաղապներ ու մէկ քանի հիւանդանոցներ ստարաստէ ։ (Օրագր • Կայսեր ։)

3 Փետրւարի ։

Ֆրանսըլն գլխաւոր ձմերանոցը՝ մինչև հիմայ աս քաղաքս է ։

Բրինչիբէ փոխարքայն՝ քաղաքապետին պալատը կըբնակի ։

Աս օրերս կըսպասենք 39 հազար Ֆրանսըզ զօրքերու , որ դան պիտոր • որոնց մէջ շատ ձիաւորներ կան ։

Նէօշաթէլի Բրինչիբէն մէկաւոր աս քաղաքէս ելաւ , իր սահմանեալ տեղը էրթալու համար ։

Չինոնօրական ճարտարապետներուն Ռօնէադ Ճէնէռալը՝ Սպանիայէն հոս հասաւ • նմանապէս և Ռօդէմպուռիի դուռդին ճէնէռալը ։ Աս վերջինը իբրև իրենց բարերար ընդունեցան աս տեղի քաղաքացիքը • վասն զի 1807 ին եղած պատերազմէն վերջը , իրենց հրամայօղ եղերէր ։

Վարսավայի՝ յունվարի 29 ին լուրերը առինք • քաղաքը ամմէն կողմանէ հանդիստ է եղեր ։ (Նոյն Օրագր ։)

ՄԵԾ ՏՈՒԳԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ֆռանքֆօռթի •

Ֆռանքֆօռթի • 2 Փետրւարի ։

Քսանվերկուերորդ դուռդը ասօր Մալիօնցան հոս հասաւ ։

Փարիզու պահապան զօրքնալ էրէկ հասաւ , որ 2 հազարի չափ կար ։ (Օր • Կայսր ։)

Ն Ե Մ Յ Ե Ս Տ Ա Ն .

Վիէննա • 3 Փետրւարի ։

Մոսկովն զօրքը հիմայ իրեք գլխաւոր խումբ բաժնրված է • առջի խումբը կը ձեւացնէ ձախ թիւը՝ բարձր Վիտգօլային քուղը , որուն հրամայօղը Ճէնէռալ Սաքէննէն ։ Երկրորդ է կեդրոն բանակին , որուն հրամայօղը Գաբրիէլաքսով զօրապետնէ ։ Երրորդ խումբը՝ որ է ձախ թիւը բանակին , Ճէնէռալ քօնթէ Վիգձէնսդէյն տան է ։ Իսկ Ֆէլտմառէշիալ-Բրինչիբէ Գուլթուսովը՝ ամմէնուն գլուխնէ , որ հիմայ Վիւննա է ։

Յուրաքանչեւ նորէն սաստկացաւ ան տեղի շրջակայները , ու տեւեց բոլոր յունվար ալ միսը • շատ մշատ տըլաւ թէ մարդիկնրուն , և թէ կենդանիներուն • որով և շատ հիւանդութիւններ պատճառեցան Մոսկովի զօր ։

զօրքերուն մէջ, ու շատ բաղմունքի կեն-
դանեաց սատկեցան: (Օրագր. Փարիզ:):

Ֆ Ր Ա Ն Ս Ա .

Փարիզ. 7 Փետրվարի:

Ռէնօնի բաժինը՝ ինչպէս ասորս 387 ձի
ընծայեց կայսեր. որոնց 220ը հեծեալ մար-
դիկներով:

Լամոն քաղաքը կուտայ ձիա-	
ւոր	Թիւ 60:
Ճինէվայի քաղաքներ	" 12:
Բօ քաղաքը	" 20:
Քօն	" 20:
Փիզա	" 18:
Թօլէն	" 20:
Նիմէկ	" 6:
Պայօն	" 20:
Տէրուէ մէջ 77 գեղաւ	" 351:
Կառօնի քաղաքները ու տա-	
կի եղած բաժինները	" 109:
Նանդին եպիսկոպոսը՝ իր 2 ձին	
ընծայեց:	

Կայսեր նօտարը՝ 500 լուռուշ արվաւ ան
ձիաւորներուն համար՝ որոնք որ Փարիզ
քաղաքը պիտոր տայ:

(Օրագր. Կայսեր:)

Պլէնանքուէն՝ որ է մօտ Սօսսոն քա-
ղաքին, կը գրեն մեղի յետագայ գիպունաճը:

Մէկ առաջինը մօտ 40 տարվան, որ էր
ծառայ մէկ հարուստ մարդունը, իրիկվան
ատեն՝ Պլէնանքուէն իր տիրոջը տունը
կը գառնարկոր, որ ըսած տեղէն 2 միլ հե-
ռու էր: Կէս միլ ճամբայ հաղւել ըրէրէր՝
մէկ խեղճ գեղացիինը հանգիպեցաւ որ
կուլար ու կողբար. առաջը երբոր տեսաւ
աս խեղճ գեղացին՝ գուժը շարժեցաւ ու
հարցուց Թէ ինչո՞ւ համար ատանկ յուսաւ
հատեալ ես ու կուլաս: Գեղացին պատ-
մեց Թէ Պլէնանքուէն մեծ տօնավաճառ
փանայիր կայ, հոն կերթայիկոր, երկու
աւազակ դիմացս ելան իս հանվեցուցին
բովանդակ լաթերս ու ստակներս առին
գացին, ինչպէս որ կը տեսնասկոր: Առա-

յը հարցուց՝ Թէ որ ճամբայէն դացին
երբոր իմացաւ՝ շուտով մերկացաւ՝ ւել ւել
լախ էղաւ, լաթերը գեղացիին քովը Թո-
ղուց, ու վազեց՝ Թոլանիսկէս Թուաւ: Եր-
բոր հասաւ աւազակներուն, սկսաւ բարձր
ձայնով կանչել. « Չարագործներ, շուտ
ըրէք տուէք ան ստակը ու լաթը՝ որ խեղճ
ողորմելի մարդէն առիք. ապա Թէ ոչ հի-
մայ ձեզ դժօնք կ'իջեցնեմ »: Աս տարտա-
փելի ձայնով սպառնալիքը, կանչողին սեռու
Թիւը, գիշերվան մուծը, ու ան վախը՝ որ
աւազակները միշտ կուռնենան սրտերնուն
մէջ, անանկ ըրին որ՝ մարդիկները սար-
սափեցան ու ինչ ըլլալին՝ չի գիտցան. ու
կարծեցին Թէ սատանայ է տեսածնին.
ուստի սկսան աղալել՝ Թէ մի մօտենար մե-
ղի, ու մէկէն՝ ի մէկ ճէպերնին ինչ կար
չի բար պարպեցին, ու ամէն բան գետին
նետեցին ու տաքնապաւ փախան գացին:
Առաջը գնաց ամմէն բան գետնէն ժող-
վեց, բերաւ գեղացիին ձեռքը արվաւ. գե-
ղացին լաթերը առնէլէն տու, ստակը համ-
րեց ու տեսաւ որ՝ իր ստակէն զատ հարիւր
ղուռուշի չափաւ աւելի կայ. ուղեց ան ա-
ւելի ստակը առապին ընծայել՝ ըրած բա-
րերարուէր համար. բայց անիկայէ ոչ մէկ
ստակով ուղեց առնուէր, ու իր ճամբան
գնաց: (Օրագր. Կայսեր:)

8 ին:

Շատ գեղեցիկ տեսարաններն աս կի-
րակվան զօրքերուն ըրած հանդէսը. 36 հա-
զար՝ էն կտրիճ ու գեղեցիկ հետեակ զօր-
քերէն՝ որոնք նոր հասերէին Փարիզ, կար-
գով շարվերէին պատերազմի ձևով: Կայս-
րը՝ զամմէնիսաւ աչքէ անցուց ու մանրա-
մասնաբար խուսի խուսի քննեց մինչև ի-
րիկվան սահալմը հը. ժողովուրդը չէր կր-
տանար սէյր ընելով աս զօրքերուն կար-
գը ու շարվածքը:

Մէկ քանի օր է՝ որ հոս ալ սկսաւ բա-
րեկենդանի խենթութիւնները. շատ մաս-
խարանք կը տեսնանք փառաւոր հագված
որ չօրս դին կը պարտուն, ոմանք ոտքով,
ոմանք ալ ձիով: (Օրագր. Փարիզ:)

Աս գործքս՝ որ է պատմութի հիմնական ատենիս, տանըհիսնի օրը մէյով կը լարավի,
ԻՎԵՆԵՏԻԿ ԻՎԱՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ: